

Донбаська державна
машинобудівна академія

Відділ з внутрішнього забезпечення
якості вищої освіти

Результати опитування здобувачів вищої освіти всіх рівнів «Академічна доброчесність очима здобувачів»

Терміни проведення опитування:	січень-лютий 2024 року
Форма проведення опитування:	online-режим з використанням GoogleForms
Тип опитування:	анонімне
Кількість респондентів:	192 здобувача першого рівня вищої освіти 62 здобувача другого рівня вищої освіти 12 здобувачів третього рівня вищої освіти

Метою моніторингу було вивчення рівня обізнаності здобувачів всіх рівнів вищої освіти Донбаської державної машинобудівної академії щодо основ, особливостей та аспектів реалізації принципів академічної доброчесності в рамках освітнього процесу.

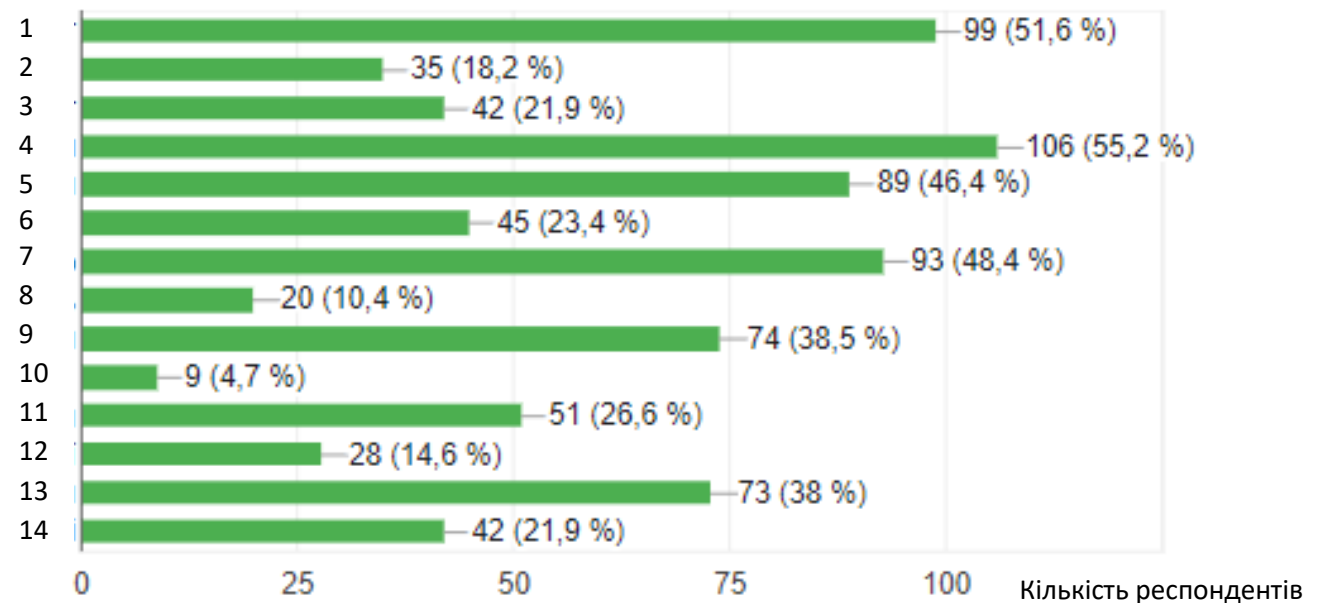
Результати опитування дозволяють отримати висновки щодо обізнаності здобувачів з питання важливості дотримання принципів академічної доброчесності, як в загальному розумінні, так і з точки зору усвідомлення здобувачами того, як реалізуються процедури з дотримання академічної доброчесності на різних рівнях управління ДДМА.

Оцінювання здійснювалось в форматі питань різних типів (діхотомічні, поліваріативні, шкальні та відкриті).

1. Що, на Вашу думку, є проявом академічної недоброчесності?

* одним респондентом обиралося декілька варіантів відповідей

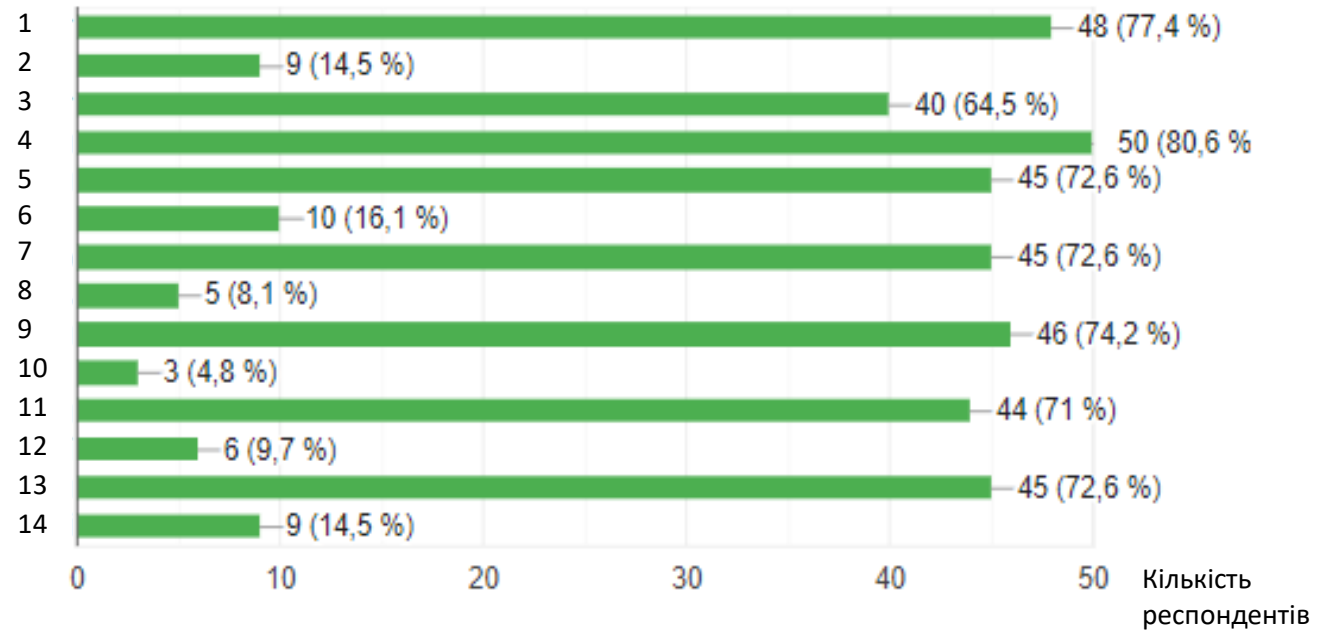
1. Академічний плагіат
2. Недостатній рівень вихованості
3. Самоплагіат
4. Обман
5. Списування
6. Недотримання навчальної дисципліни
7. Хабарництво
8. Недостатній рівень знань
9. Фальсифікація
10. Відсутність навичок самоменеджменту
11. Фабрикація
12. Наявність боргів по сесії
13. Необ'єктивне оцінювання
14. Усі перераховані

Здобувачі першого рівня ВО

* одним респондентом обиралося декілька варіантів відповідей

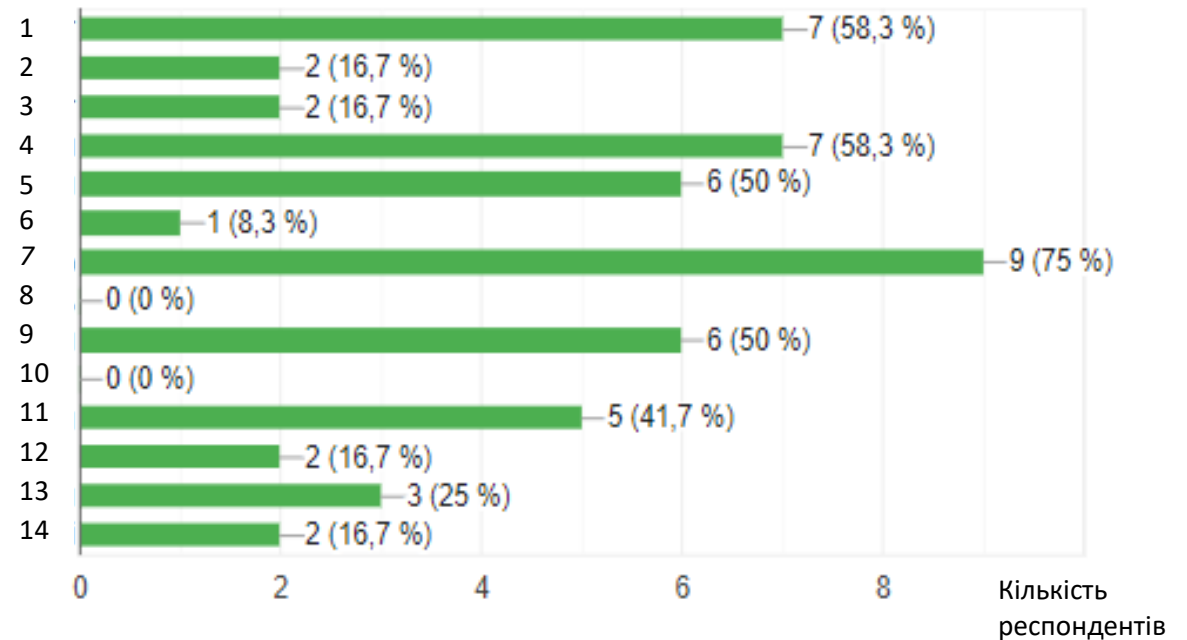
1. Академічний плагіат
2. Недостатній рівень вихованості
3. Самоплагіат
4. Обман
5. Списування
6. Недотримання навчальної дисципліни
7. Хабарництво
8. Недостатній рівень знань
9. Фальсифікація
10. Відсутність навичок самоменеджменту
11. Фабрикація
12. Наявність боргів по сесії
13. Необ'єктивне оцінювання
14. Усі перераховані

Здобувачі другого рівня ВО

* одним респондентом обиралося декілька варіантів відповідей

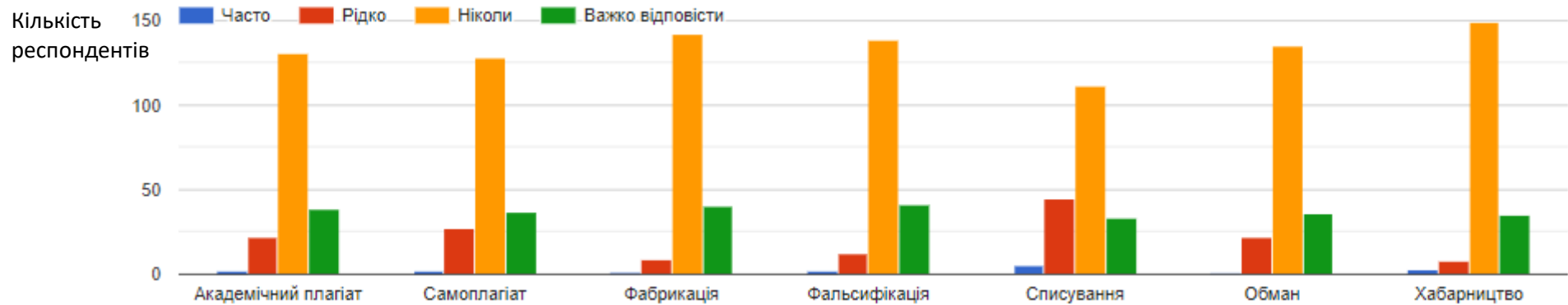
1. Академічний плагіат
2. Використання результатів досліджень інших авторів
3. Самоплагіат
4. Обман
5. Списування
6. Недотримання навчальної дисципліни
7. Хабарництво
8. Недостатній рівень знань
9. Фальсифікація
10. Відсутність навичок самоменеджменту
11. Фабрикація
12. Запозичення матеріалів зі статей інших авторів
13. Необ'єктивне оцінювання
14. Усі перераховані

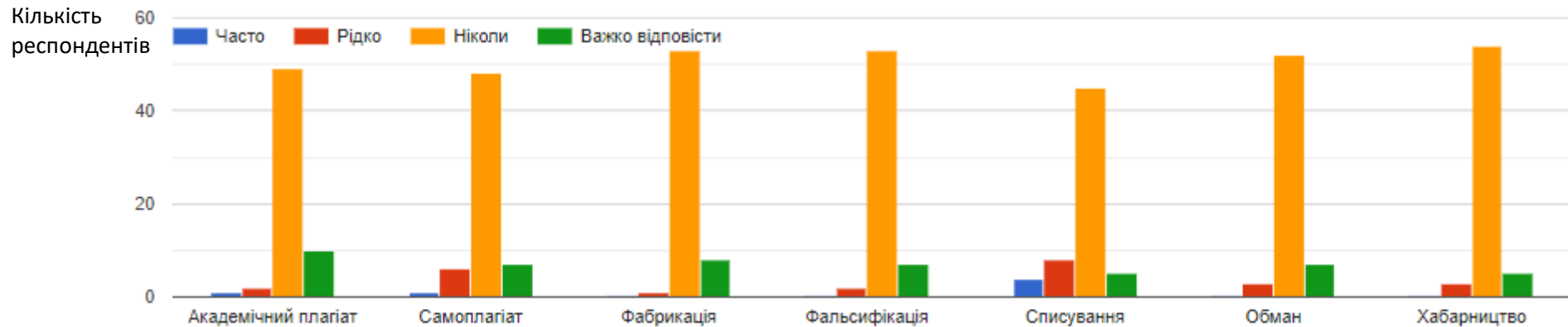
Здобувачі третього рівня ВО

Характер відповідей здобувачів всіх рівнів вищої освіти свідчить про те, що загалом вони мають розуміння поняття «академічна доброчесність», разом з тим, здобувачі не в повній мірі обізнані з формами прояву академічної недоброчесності, при чому в значній мірі це стосується здобувачів першого рівня вищої освіти, що свідчить про необхідність проведення додаткових заходів щодо популяризації принципів академічної доброчесності (семінари, тренінги, майстер-класи).

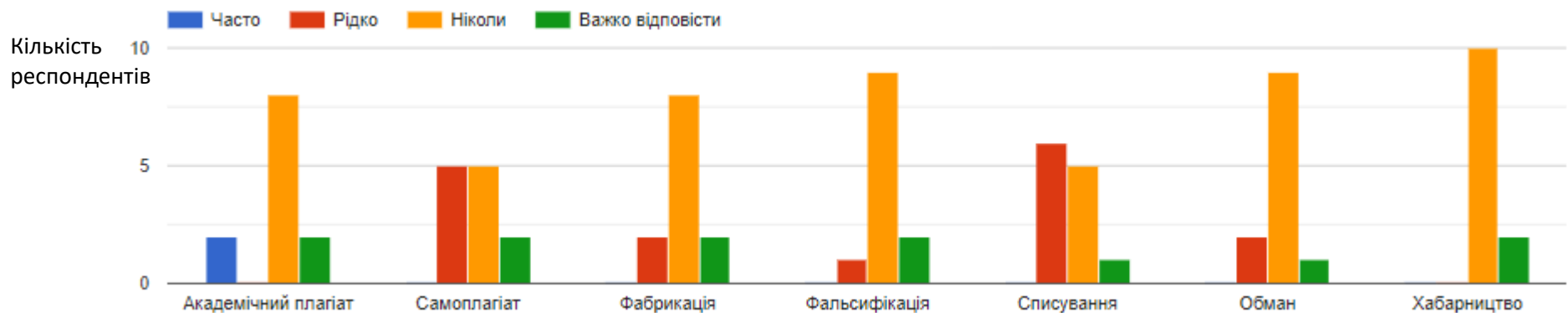
2. Наскільки поширені такі прояви недоброчесної поведінки в ДДМА серед Ваших одногрупників??

Здобувачі першого рівня ВО

Здобувачі другого рівня ВО

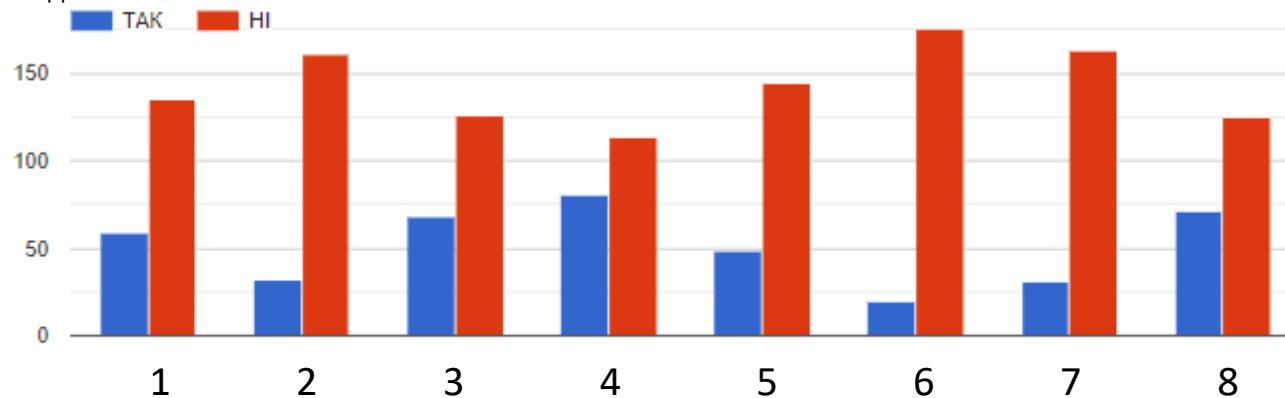

Здобувачі третього рівня ВО

Аналіз відповідей здобувачів всіх рівнів вищої освіти свідчить про те, що загалом здобувачі практично не стикалися з різними проявами академічної недоброчесності, про що свідчить переважна кількість відповідей «Ніколи» для різних варіантів форм академічної недоброчесності. Серед незначної кількості відповідей респондентів зустрічається варіант «Часто», що характерно для таких проявів академічної недоброчесності, як «Академічний плагіат» (вказали здобувачі третього рівня вищої освіти), «Списування» (вказали здобувачі першого та другого рівнів вищої освіти), що загалом свідчить про результативність заходів щодо роз'яснення серед здобувачів принципів академічної доброчесності в рамках освітнього процесу, дотримання цих принципів академічною спільнотою та особисте прагнення здобувачів щодо дотримання принципів академічної доброчесності.

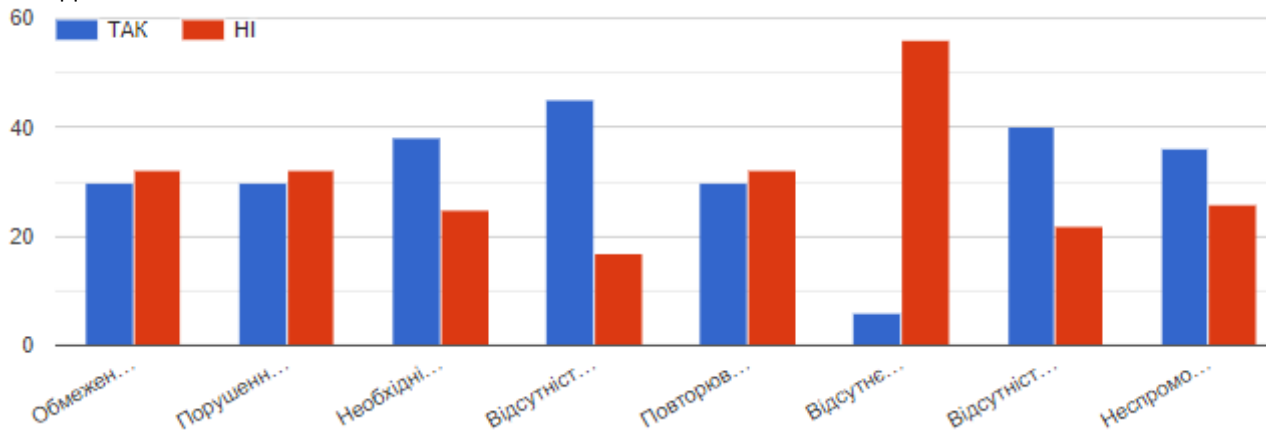
3. Якщо Ви зустрічались із проявами академічної недоброчесності в ДДМА, які, на Вашу думку, можливі причини її виникнення?

Кількість респондентів

Здобувачі першого рівня ВО

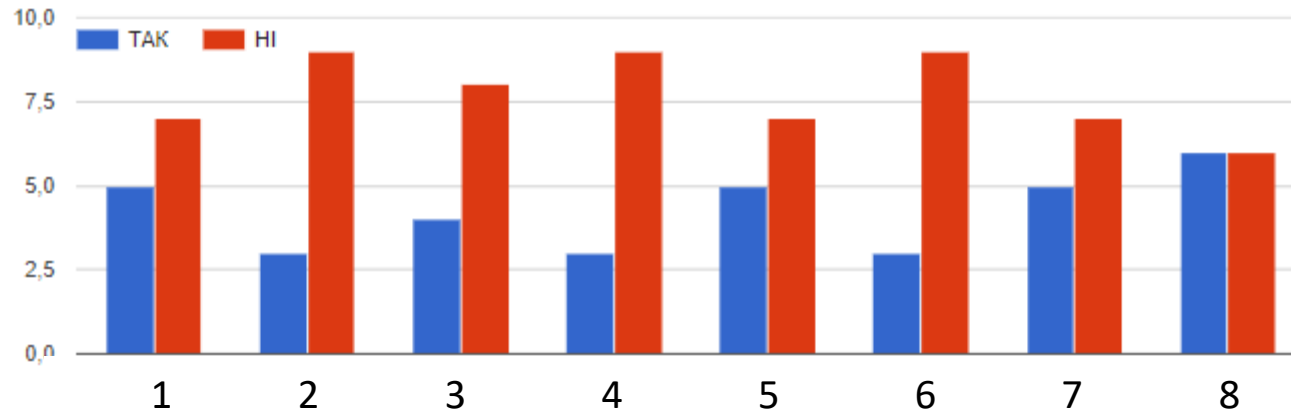
Кількість респондентів

Здобувачі другого рівня ВО

- 1 – Обмежений доступ до необхідної інформації
- 2 – Порушення принципів академічної взаємодії
- 3 – Необхідність виконання великого обсягу письмових робіт
- 4 – Відсутність інтересу до тем письмових робіт
- 5 – Повторюваність тем письмових робіт
- 6 – Відсутнє покарання за плагіат
- 7 – Відсутність чітких правил з написання робіт та їх оцінювання
- 8 - Неспроможність самостійно виконати завдання через недостатній рівень знань

Кількість
респондентів

- 1 – Обмежений доступ до необхідної інформації
- 2 – Порушення принципів академічної взаємодії
- 3 – Необхідність виконання великого обсягу письмових робіт
- 4 – Відсутність інтересу до тем письмових робіт
- 5 – Повторюваність тематики досліджень
- 6 – Відсутнє покарання за плагіат
- 7 – Відсутність чітких правил з написання робіт та їх оцінювання
- 8 - Неспроможність самостійно виконати дослідження через недостатній рівень професійної підготовки та брак знань у відповідній галузі

Здобувачі третього рівня ВО

Аналіз відповідей здобувачів всіх рівнів вищої освіти свідчить про те, що здобувачі різних рівнів вищої освіти по-різному визначають причини виникнення проявів академічної недоброчесності в ДДМА, при цьому деякі причини однакові, тобто спостерігається деяка тенденція, що потребує приділення уваги та актуалізації підходів щодо організації освітнього та освітньо-наукового процесу з точки зору набуття загальних та фахових компетентностей.

Здобувачі першого рівня ВО вважають, що причини полягають у наступному:

- відсутність інтересу до тем письмових робіт;
- необхідність виконання великого обсягу письмових робіт;
- неспроможність самостійно виконати завдання через недостатній рівень знань;
- обмежений доступ до необхідної інформації.

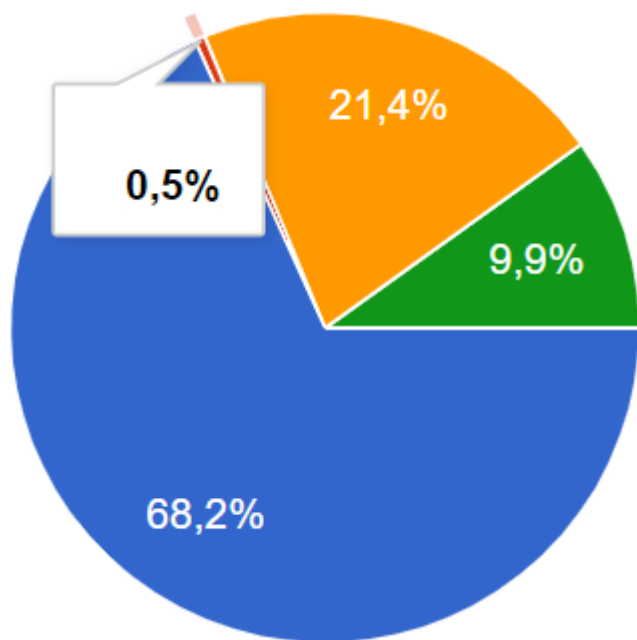
Здобувачі другого рівня ВО вважають, що причини полягають у наступному::

- відсутність інтересу до тем письмових робіт;
- відсутність чітких правил з написання робіт та їх оцінювання;
- необхідність виконання великого обсягу письмових робіт;
- неспроможність самотійно виконати завдання через недостатній рівень знань.

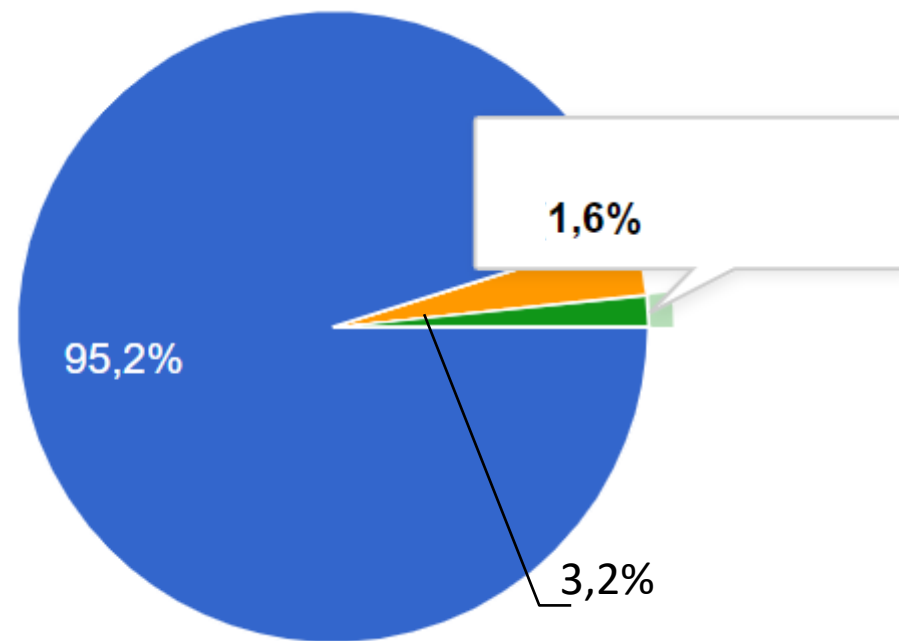
Здобувачі другого рівня ВО вважають, що причини полягають у наступному::

- неспроможність самотійно виконати дослідження через недостатній рівень професійної підготовки та брак знань у відповідній галузі;
- відсутність чітких правил з написання робіт та їх оцінювання;
- повторюваність тематики досліджень;
- обмежений доступ до необхідної інформації.

4. Чи існують в ДДМА нормативні документи, що пояснюють основні принципи академічної доброчесності та наслідки їх порушення?

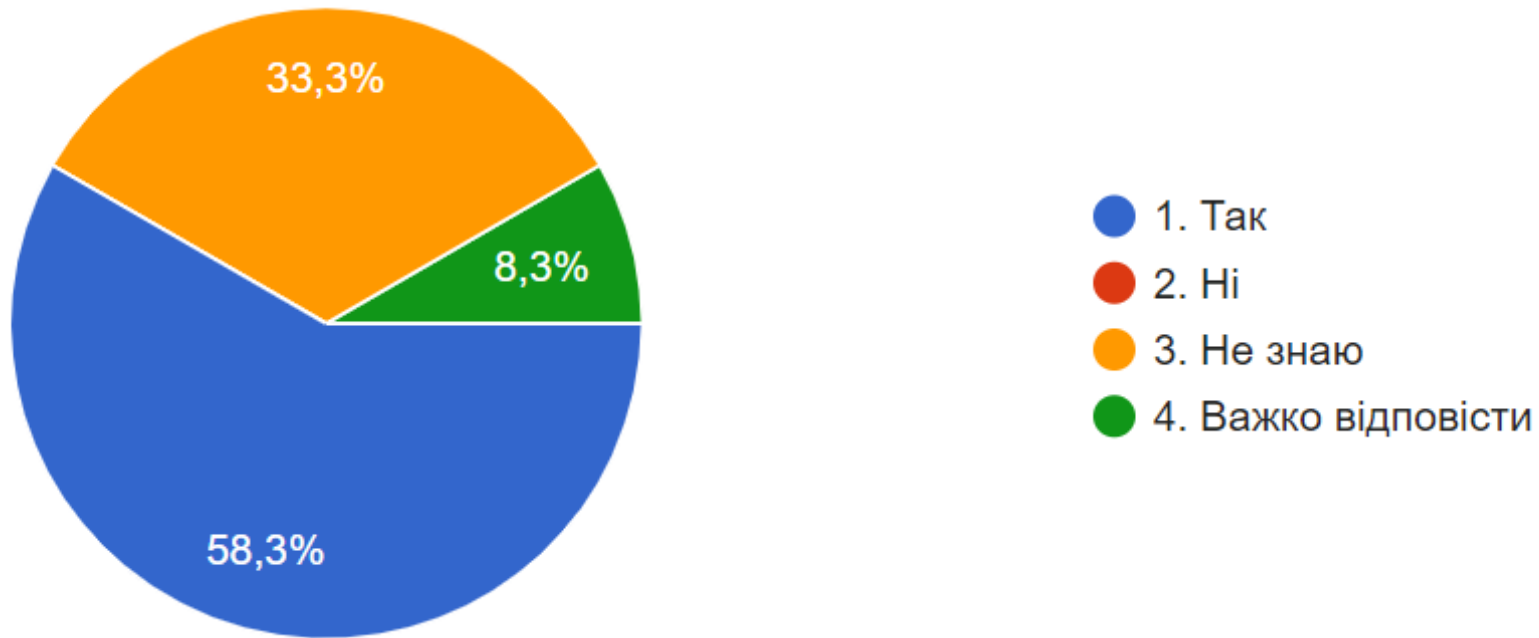

Здобувачі першого рівня ВО

Здобувачі другого рівня ВО

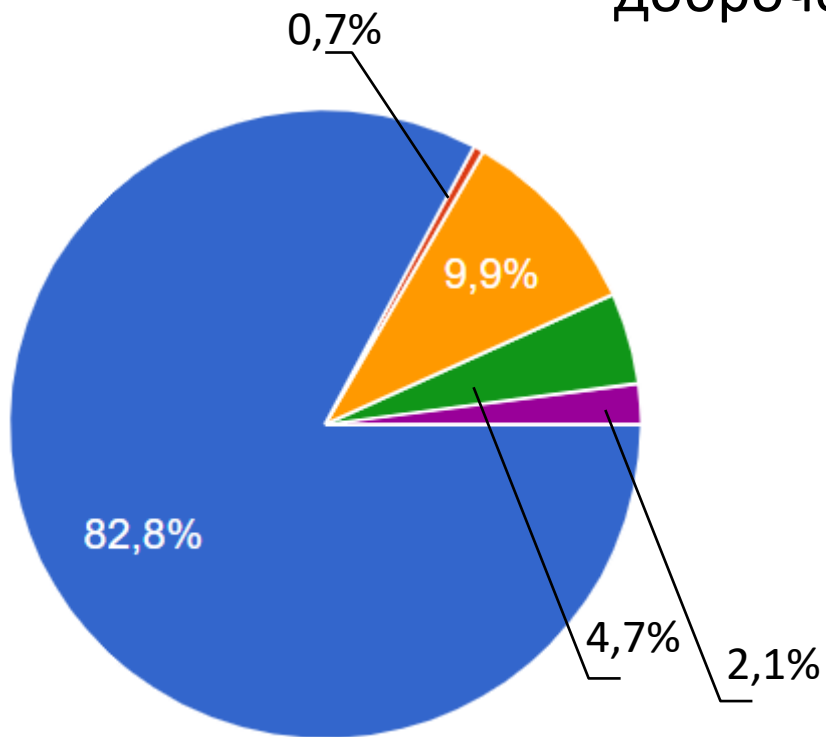
- 1. Так
- 2. Ні
- 3. Не знаю
- 4. Важко відповісти

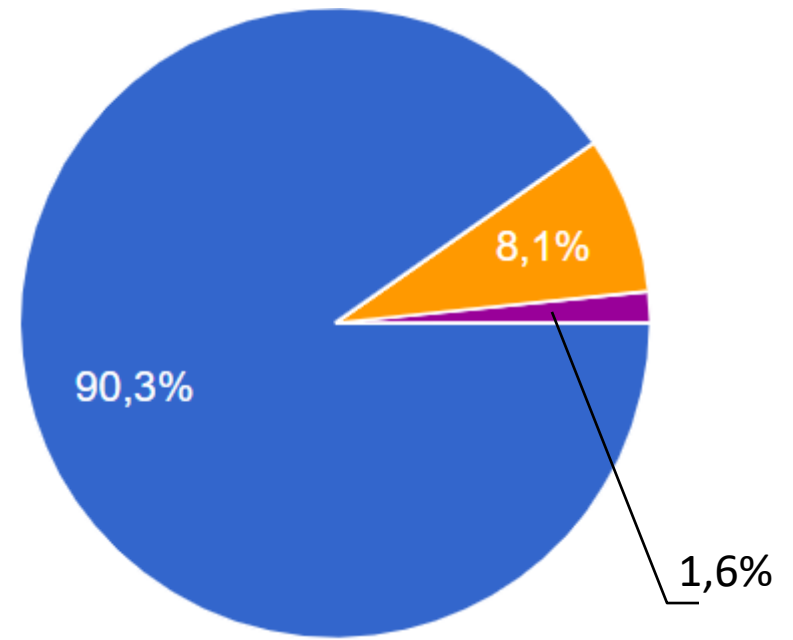
Здобувачі третього рівня ВО

Відповіді здобувачів свідчать про те, що більшість здобувачів обізнані щодо наявності нормативних документів, що регламентують питання дотримання принципів академічної доброчесності саме в ДДМА, при цьому більш обізнаними є здобувачі другого рівня вищої освіти (магістри), а в меншій мірі обізнаними в цьому питанні є здобувачі третього рівня вищої освіти, поясненням чого може бути те, що в опитуванні прийняли участь більшою мірою здобувачі першого курсу, які поки не в повній мірі ознайомлені саме з нормативними документами, що регулюють напрями «Управління академією та загальноорганізаційні питання» та «Організаційно-методичне забезпечення освітнього процесу. Система забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти у ДДМА». Загалом це потребує реалізації додаткових заходів щодо роз'яснення обов'язкових норм академічної доброчесності.

5. Чи потрібно, на Вашу думку, дотримуватись академічної доброчесності?

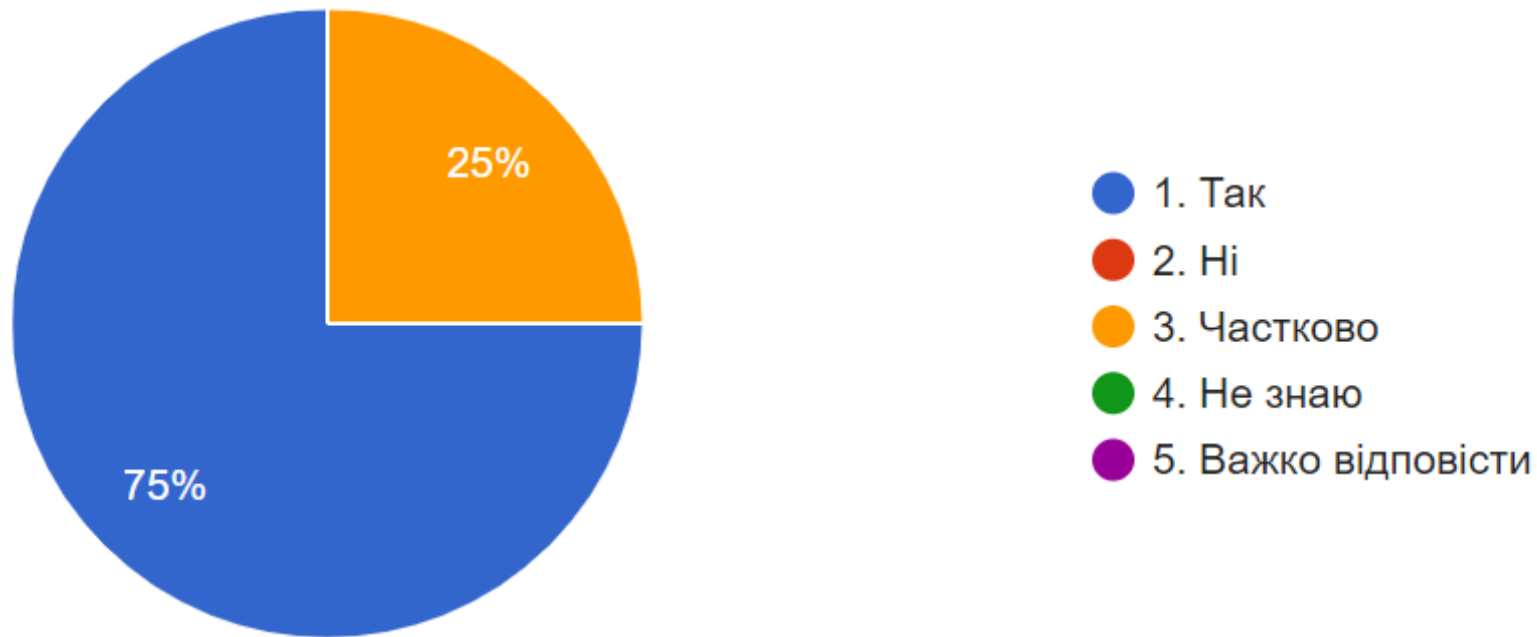

Здобувачі першого рівня ВО

Здобувачі другого рівня ВО

- 1. Так
- 2. Ні
- 3. Частково
- 4. Не знаю
- 5. Важко відповісти

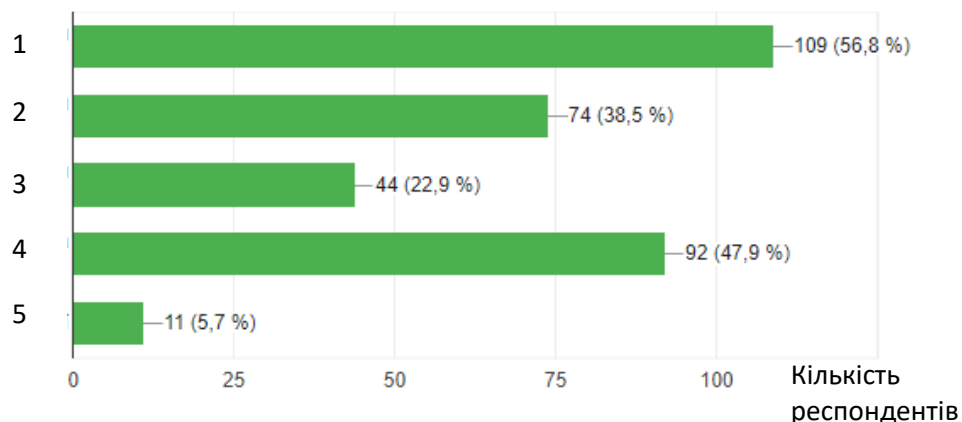

Здобувачі третього рівня ВО

Відповіді здобувачів свідчать про те, що більшість здобувачів вважають за необхідне дотримуватися принципів академічної доброчесності, проте це розуміння не є безумовним, оскільки незначна частка респондентів транлює думку, що дотримання принципів академічної доброчесності може бути частковим, що свідчить про необхідність посилення роботи з популяризації принципів і засад академічної доброчесності.

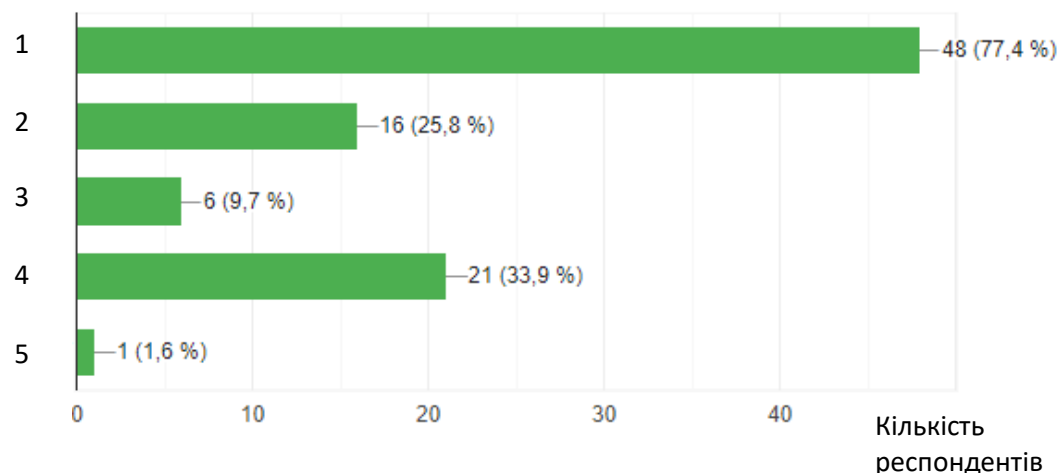
6. Які санкції щодо здобувачів Ви вважаєте доцільними у разі виявлення і доведення академічної недоброчесності?

* одним респондентом обиралося декілька варіантів відповідей

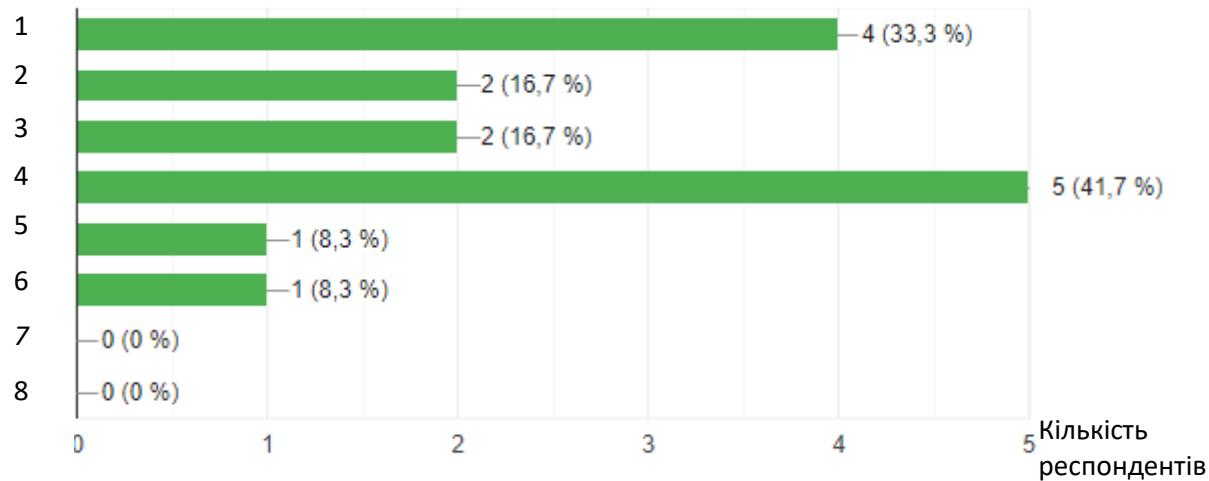
- 1 – Повторне проходження поточного оцінювання (лабораторні, практичні самостійні, контрольні роботи тощо)
- 2 – Повторне проходження підсумкового оцінювання (залік, іспит, курсова робота)
- 3 – Повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми (повторне вивчення дисципліни)
- 4 – Роз'яснювальна робота серед здобувачів, викладачів, науковців щодо складових академічної етики, прозорості та доброчесності
- 5 – Відрахування із академії

Здобувачі першого рівня ВО

Здобувачі другого рівня ВО

* одним респондентом обиралося декілька варіантів відповідей

- 1 – Повторне проходження поточного оцінювання (лабораторні, практичні самостійні, контрольні роботи тощо)
- 2 – Повторне проходження підсумкового оцінювання (залік, іспит, курсова робота)
- 3 – Повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми (повторне вивчення дисципліни)
- 4 – Роз'яснювальна робота серед здобувачів, викладачів, науковців щодо складових академічної етики, прозорості та доброчесності
- 5 – Відрахування із академії
- 6 – Недопуск до захисту дисертаційної роботи
- 7 – Зняття дисертаційної роботи з захисту
- 8 – Позбавлення вченого ступеня

Здобувачі третього рівня ВО

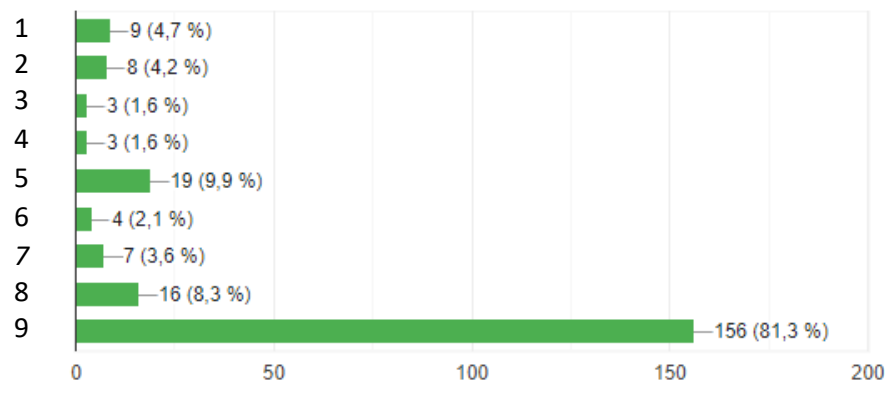
Відповіді здобувачів свідчать про те, що більшість з них вважає, що санкції щодо здобувачів відносно яких підтверджено факти виявлення і доведення академічної недоброчесності, є доцільними, при цьому вони можуть набувати наступних форм:

- повторне проходження поточного оцінювання (лабораторні, практичні самостійні, контрольні роботи тощо);
- повторне проходження підсумкового оцінювання (залік, іспит, курсова робота).

Необхідно також зазначити, що переважна більшість здобувачів вважає, що потрібні заходи, які попередять порушення принципів академічної доброчесності, тобто дієвим механізмом є роз'яснювальна робота серед здобувачів, викладачів, науковців щодо складових академічної етики, прозорості та доброчесності.

7. З якими проявами академічної недоброчесності Ви зустрічалися в ДДМА?

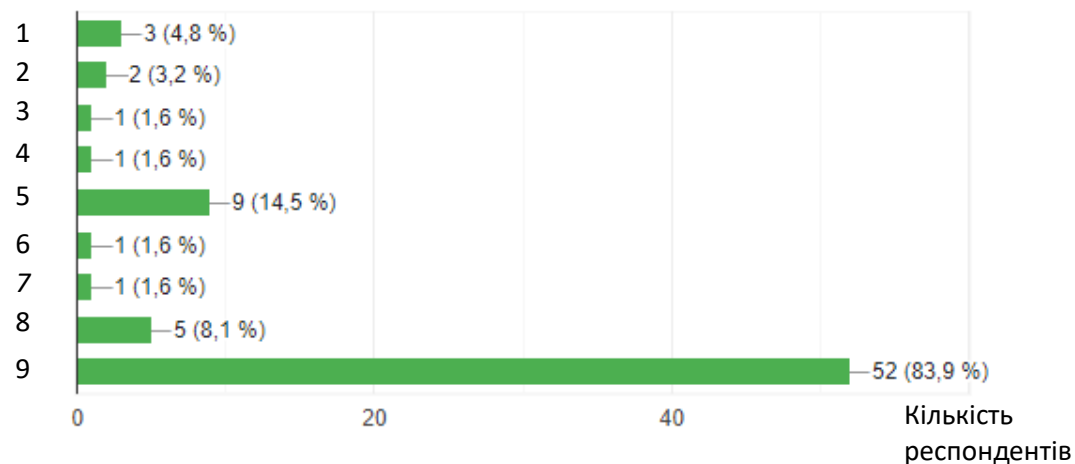
* одним респондентом обиралося декілька варіантів відповідей

Кількість респондентів

- 1 – Академічний плагіат
- 2 – Самоплагіат
- 3 – Фабрикація
- 4 – Фальсифікація
- 5 – Списування
- 6 – Обман
- 7 – Хабарництво
- 8 – Необ'єктивне оцінювання
- 9 – Не зустрічався/лася

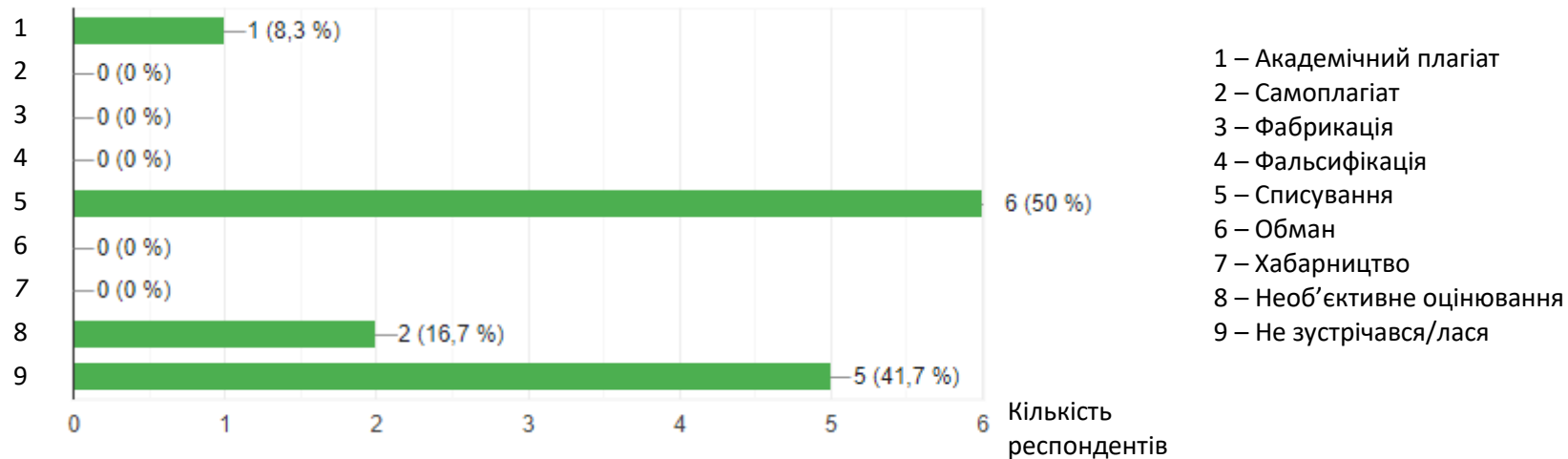
Здобувачі першого рівня ВО

Кількість респондентів

Здобувачі другого рівня ВО

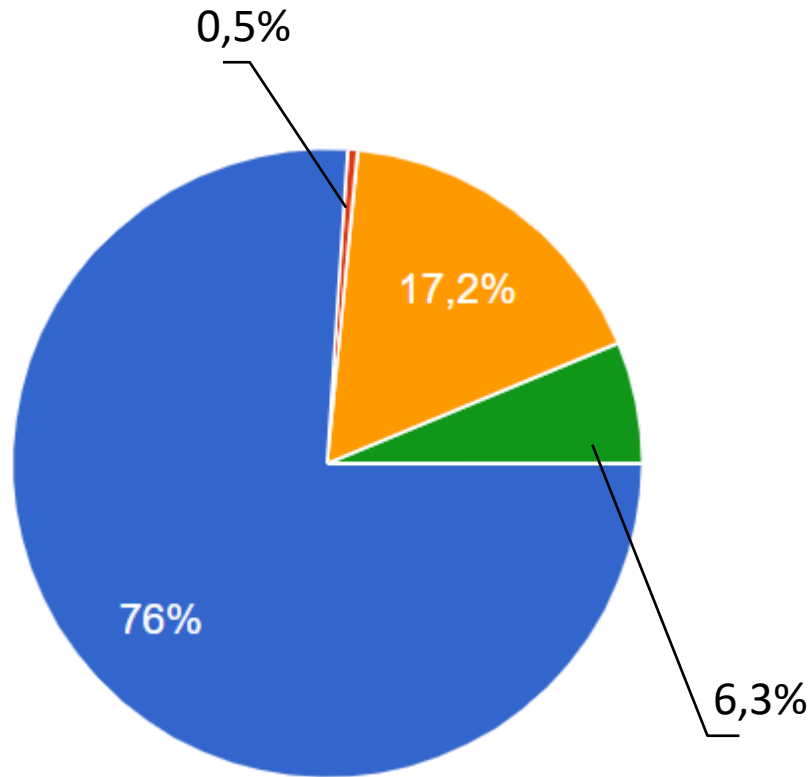
* одним респондентом обиралося декілька варіантів відповідей

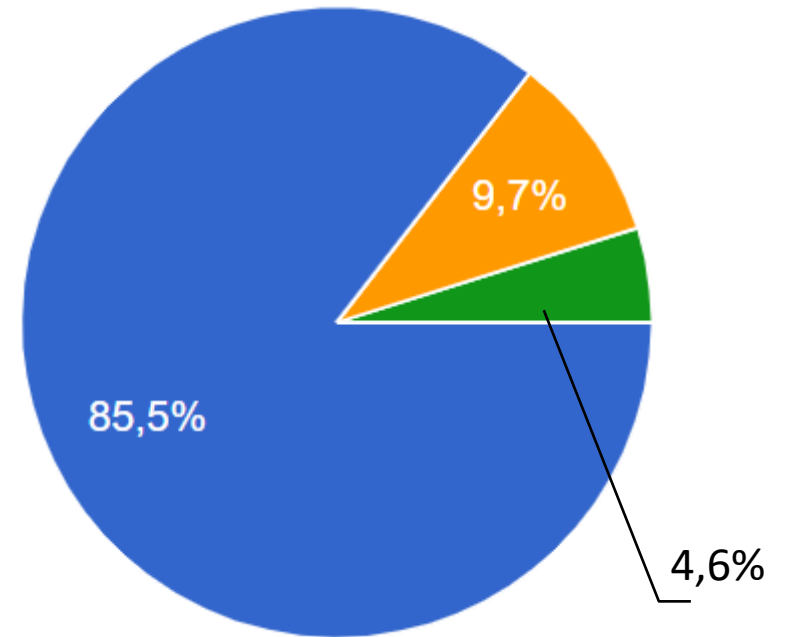
Здобувачі третього рівня ВО

Аналіз відповідей здобувачів всіх рівнів вищої освіти стосовно даного питання свідчить про те, що переважна більшість здобувачів не зустрічались з проявами академічної недоброчесності, а серед тих проявів, які все ж таки були в контексті питання порушення принципів академічної доброчесності, незначна кількість відповідей припадає на варіанти «Списування» та «Необ'єктивне оцінювання», проте це не має характеру тенденції з одного боку, а з іншого боку свідчить про розуміння здобувачами форм прояву академічної недоброчесності та особисте прагнення щодо дотримання принципів академічної доброчесності. Таким чином, загалом суттєвих проявів академічної доброчесності в рамках освітнього процесу в ДДМА не спостерігається.

8. Чи дотримуєтеся Ви особисто вимог академічної доброчесності?

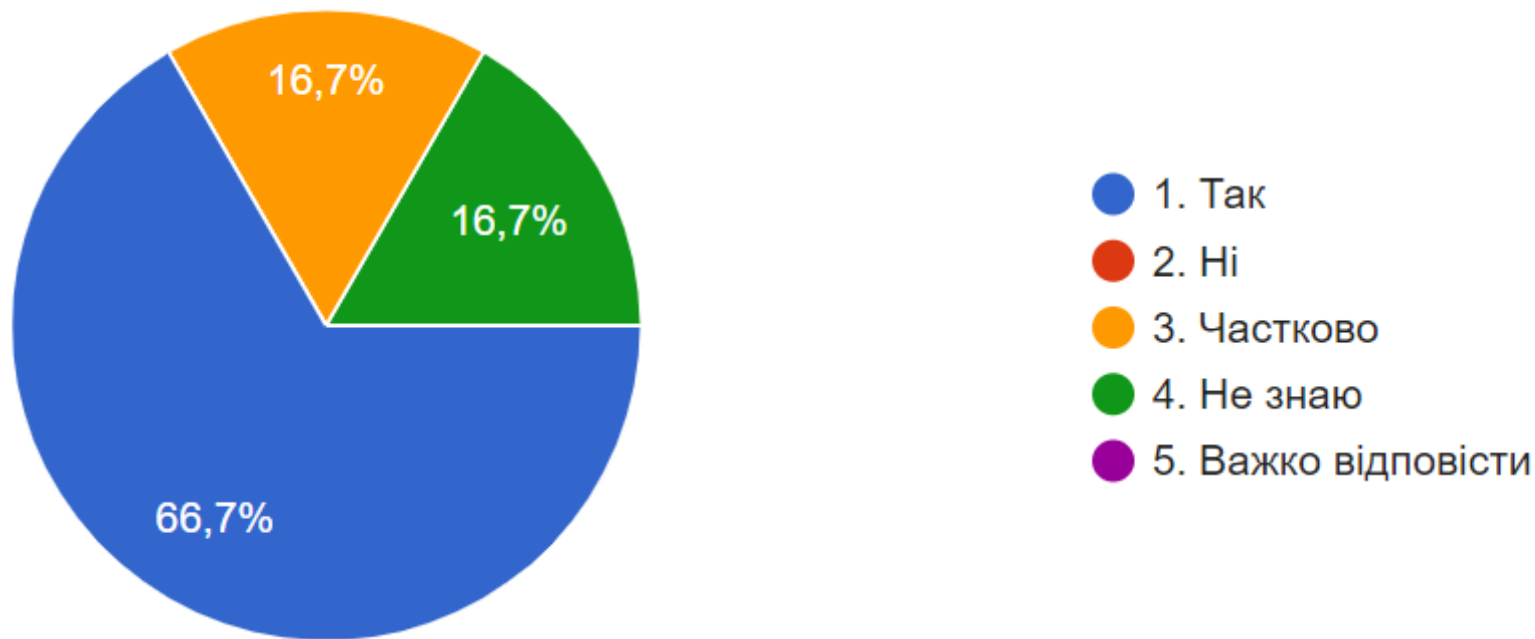

Здобувачі першого рівня ВО

Здобувачі другого рівня ВО

- 1. Так
- 2. Ні
- 3. Частково
- 4. Важко відповісти

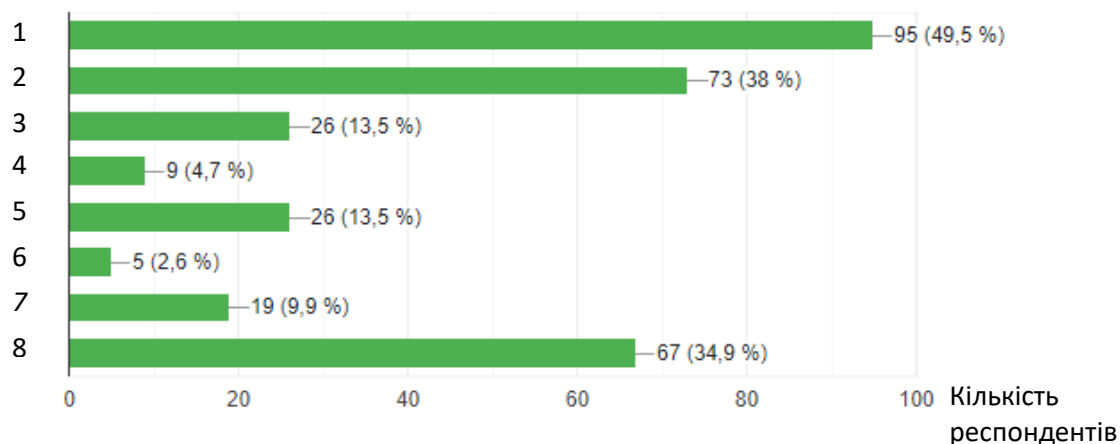

Здобувачі третього рівня ВО

Відповіді здобувачів свідчать про те, що більшість здобувачів намагаються дотримуватися принципів академічної доброчесності і це розуміння є безумовним (здобувачі першого та другого рівня вищої освіти), хоча є невеликий відсоток респондентів – здобувачів різних рівнів вищої освіти, які це роблять частково, що потребує додаткових роз'яснювальних та просвітницьких заходів. Увагу привертає і той факт, що серед респондентів є здобувачі, які не можуть надати однозначну відповідь стосовно цього питання, а до того ж є зовсім мізерна кількість здобувачів, які свідомо не дотримуються вимог академічної доброчесності, що загалом свідчить про необхідність проведення додаткових заходів щодо популяризації принципів академічної доброчесності (особливо це стосується здобувачів третього рівня вищої освіти).

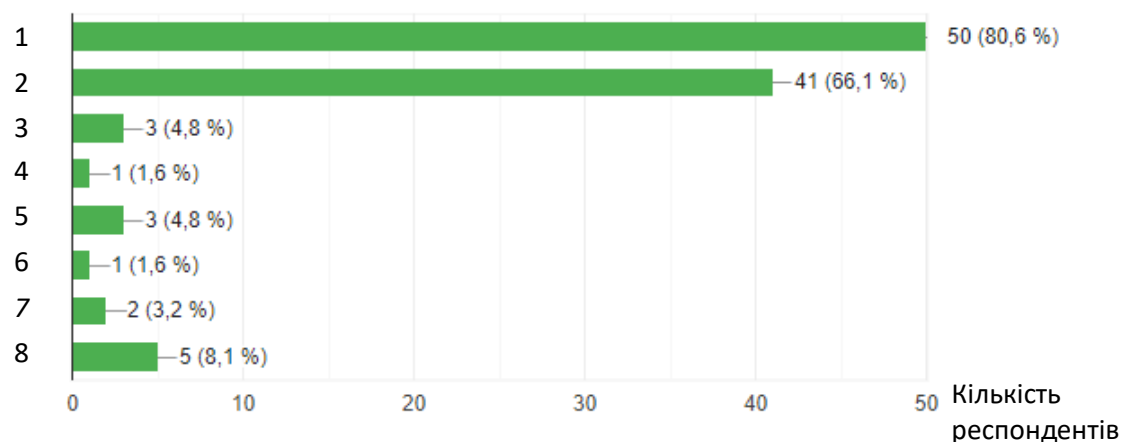
9. Вкажіть процедури, які Ви особисто використовуєте в процесі виконання навчальних завдань та робіт з науковою складовою

* одним респондентом обиралося декілька варіантів відповідей

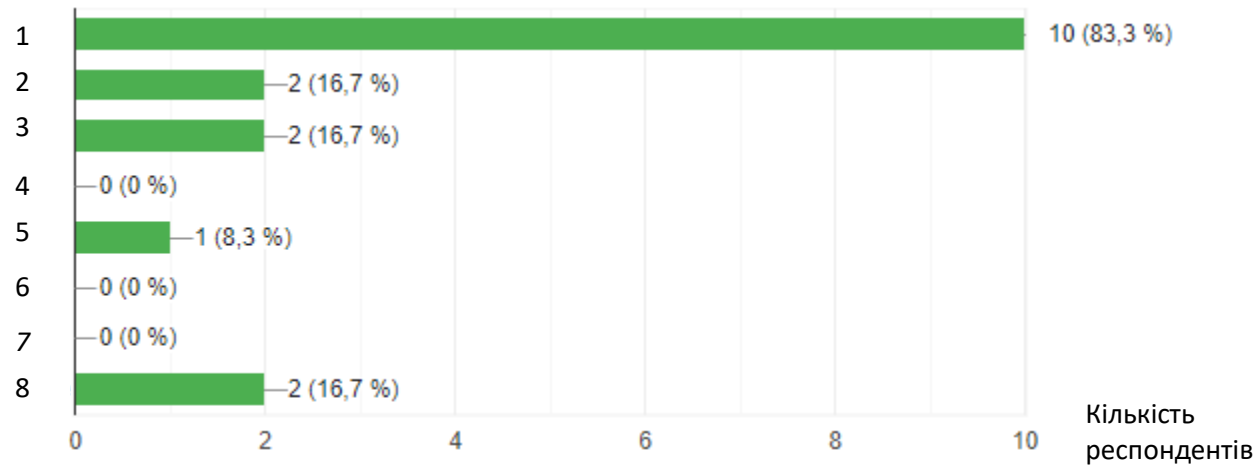
Здобувачі першого рівня ВО

1. Завжди цитую запозичені матеріали із зазначенням джерела
2. В окремих випадках запозичені матеріали цитую із зазначенням джерела
3. Перефразовую чужий текст власними словами без посилань на джерела
4. Копіюю текст з Інтернету та використовую його як власний без посилань на джерела
5. Частково здійснюю переклад текстів з іноземної мови на українську без зазначення джерела
6. Частково або повністю подаю чужі тексти як власні без зазначення авторства
7. Використовую засоби штучного інтелекту для обробки тексту та подання його як власної думки
8. Інше

Здобувачі другого рівня ВО

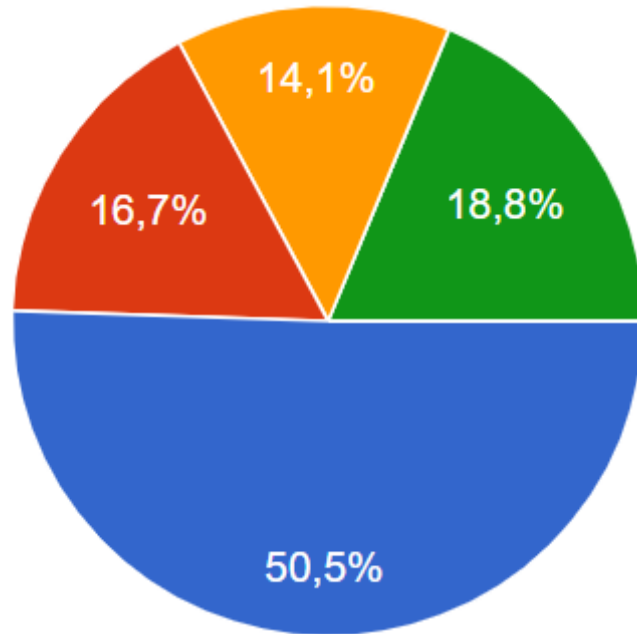
* одним респондентом обиралося декілька варіантів відповідей

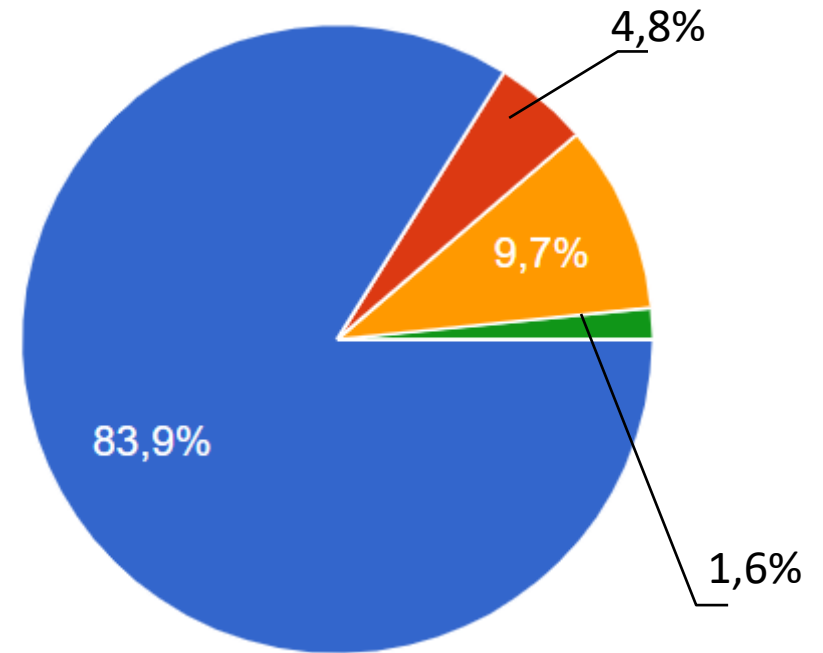
Здобувачі третього рівня ВО

Аналіз відповідей здобувачів всіх рівнів вищої освіти стосовно даного питання свідчить про те, що більшість здобувачів намагається дотримуватися базових принципів академічної доброчесності при використанні літературних джерел інших авторів в навчальній або науковій діяльності, оскільки обрали відповідь «Завжди цитую запозичені матеріали із зазначенням джерела», а також «В окремих випадках запозичені матеріали цитую із зазначенням джерела», але маркером, на який потрібно звернути увагу є наявність відповідей «Перефразовую чужий текст власними словами без посилань на джерела» та «Частково здійснюю переклад текстів з іноземної мови на українську без зазначення джерела», що більшою мірою демонструють здобувачі першого рівня вищої освіти, що потребує проведення роз'яснювальної роботи і з боку викладачів, і з боку керівників курсових робіт та проєктів, і з боку керівників кваліфікаційних робіт, і з боку наукових керівників щодо безумовної необхідності наведення посилань на використані літературні джерела, адже це є важливою складовою дотримання принципів академічної доброчесності, що, з одного боку, дисциплінує здобувачів в рамках освітнього процесу, а з іншого боку, сприяє розвитку відповідних загальних та фахових компетентностей.

10. Чи відомо Вам про використання в ДДМА програмного забезпечення для автоматичного виявлення плагіату у роботах здобувачів вищої освіти?

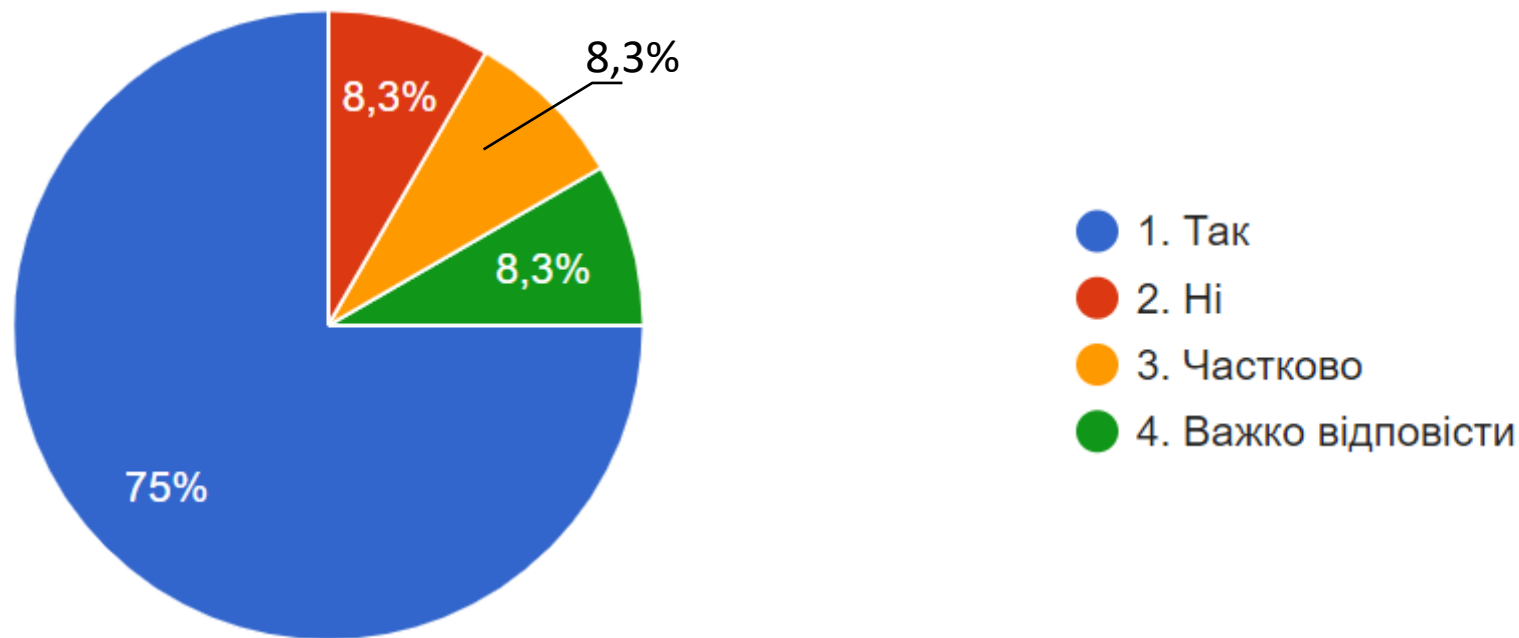

Здобувачі першого рівня ВО

Здобувачі другого рівня ВО

- 1. Так
- 2. Ні
- 3. Частково
- 4. Важко відповісти

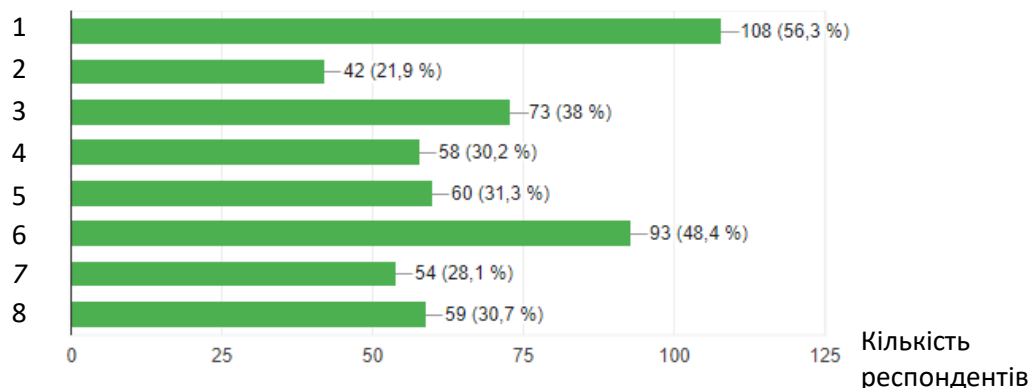

Здобувачі третього рівня ВО

Відповіді здобувачів свідчать про те, що переважній більшості здобувачів другого і третього рівнів вищої освіти та половині здобувачів першого рівня вищої освіти, які взяли участь в опитуванні, відомо про використання в ДДМА програмного забезпечення для автоматичного виявлення плагіату у студентських роботах, проте необхідно більш глибоко впроваджувати механізм перевірки різних форм робіт здобувачів на плагіат, щоб результати перевірки мотивували здобувачів творчо підходити до їх виконання, додавати особистий погляд на ту чи іншу проблему або питання, що в результаті дозволить вже на етапі виконання кваліфікаційних робіт здобувачами отримувати високі показники їх оригінальності.

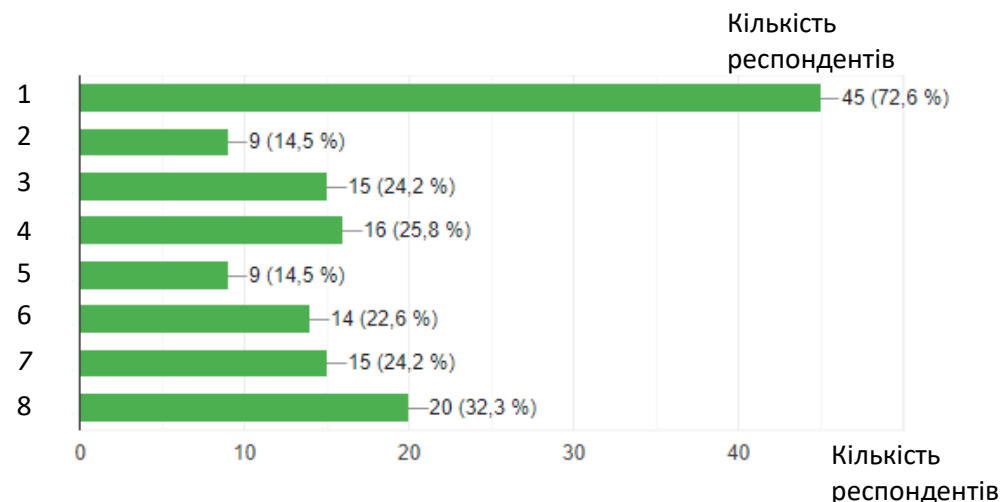
11. До яких наслідків, на Вашу думку, може призвести системне порушення академічної доброчесності всіма учасниками освітнього процесу академічної спільноти?

* одним респондентом обиралося декілька варіантів відповідей

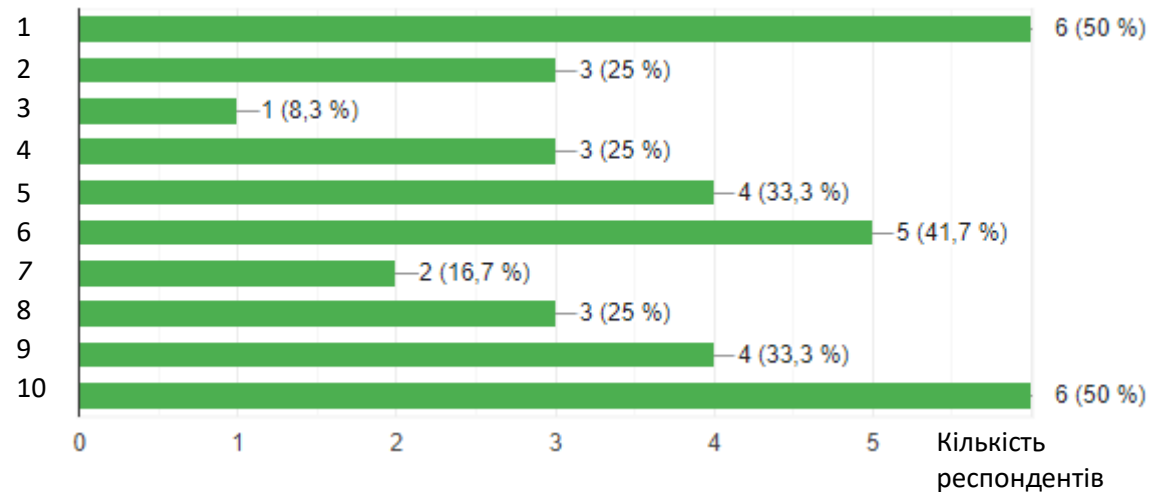
1. Знецінення документів про вищу освіту випускників ДДМА
2. Невизнання документів про вищу освіту ДДМА
3. Труднощі при працевлаштуванні випускників ДДМА
4. Зниження розвитку промисловості та економіки
5. Зниження поваги до випускників ЗВО
6. Зниження поваги до академічної спільноти ДДМА
7. Зниження попиту абітурієнтів на спеціальності та освітні програми ДДМА
8. Зниження попиту підприємств і організацій на випускників ДДМА

Здобувачі першого рівня ВО

Здобувачі другого рівня ВО

* одним респондентом обиралося декілька варіантів відповідей

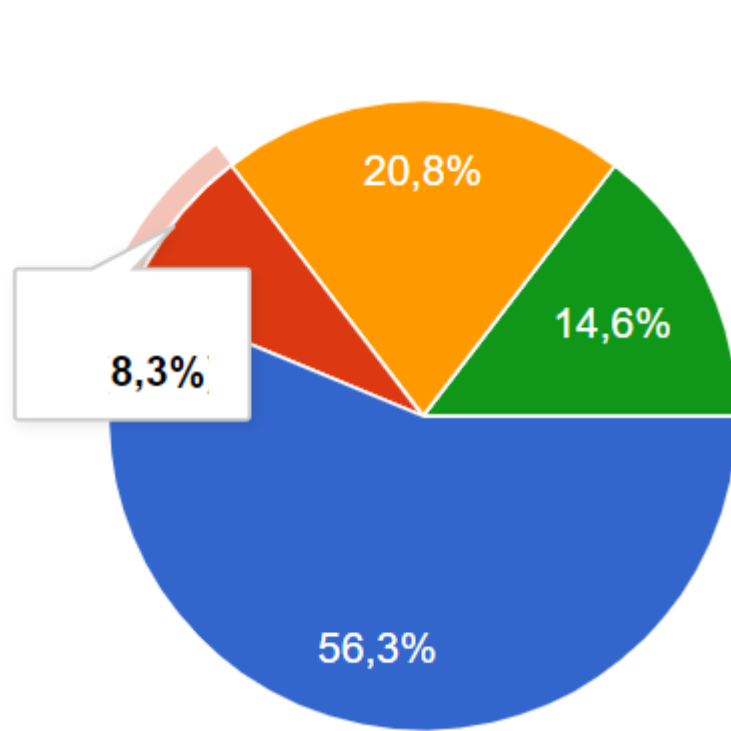
1. Знецінення документів про вищу освіту випускників ДДМА
2. Невизнання документів про вищу освіту ДДМА
3. Труднощі при працевлаштуванні випускників ДДМА
4. Зниження розвитку промисловості та економіки
5. Зниження поваги до випускників ЗВО
6. Зниження поваги до академічної спільноти ДДМА
7. Зниження попиту абітурієнтів на спеціальності та освітні програми ДДМА
8. Зниження попиту підприємств і організацій на випускників ДДМА
9. Зниження рейтингових показників ДДМА як установи, що займається науковою діяльністю
10. Недовіра до наукової школи ДДМА

Здобувачі третього рівня ВО

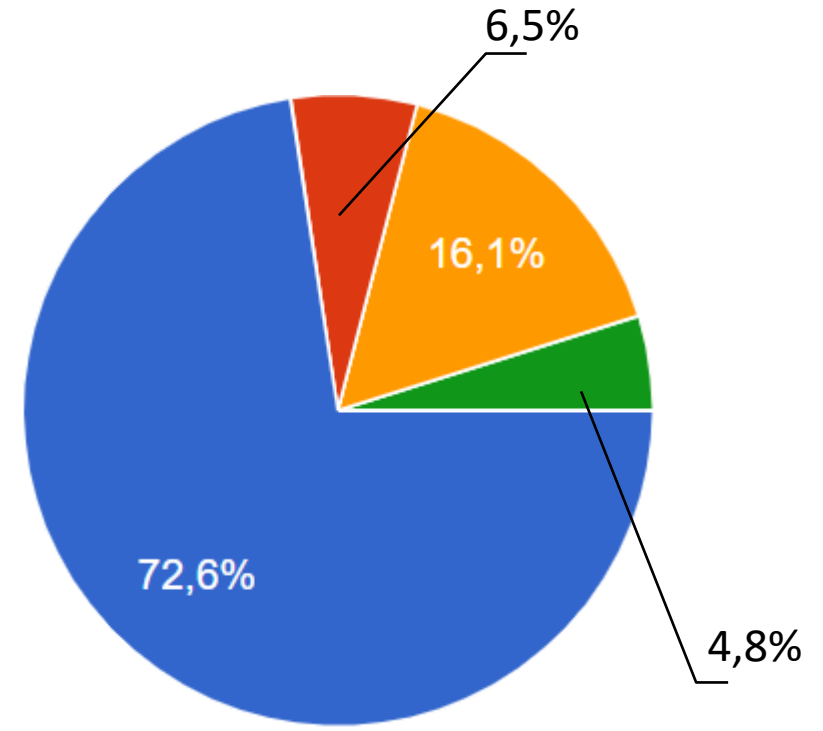
Аналіз відповідей здобувачів всіх рівнів вищої освіти стосовно даного питання свідчить про те, що більшість здобувачів усвідомлює, які негативні наслідки матиме недотримання принципів академічної доброчесності, при цьому серед відповідей найбільша частина була віднесена до наступних варіантів:

- знецінення документів про вищу освіту випускників ДДМА;
- зниження поваги до академічної спільноти ДДМА;
- зниження попиту підприємств і організацій на випускників ДДМА;
- зниження рейтингових показників ДДМА як установи, що займається науковою діяльністю;
- недовіра до наукової школи ДДМА.

12. Чи доречним є організація в ДДМА заходів, присвячених роз'яснюванню необхідності академічної доброчесності здобувачів вищої освіти (семінари, тренінги), окрім курсу в Moodle?

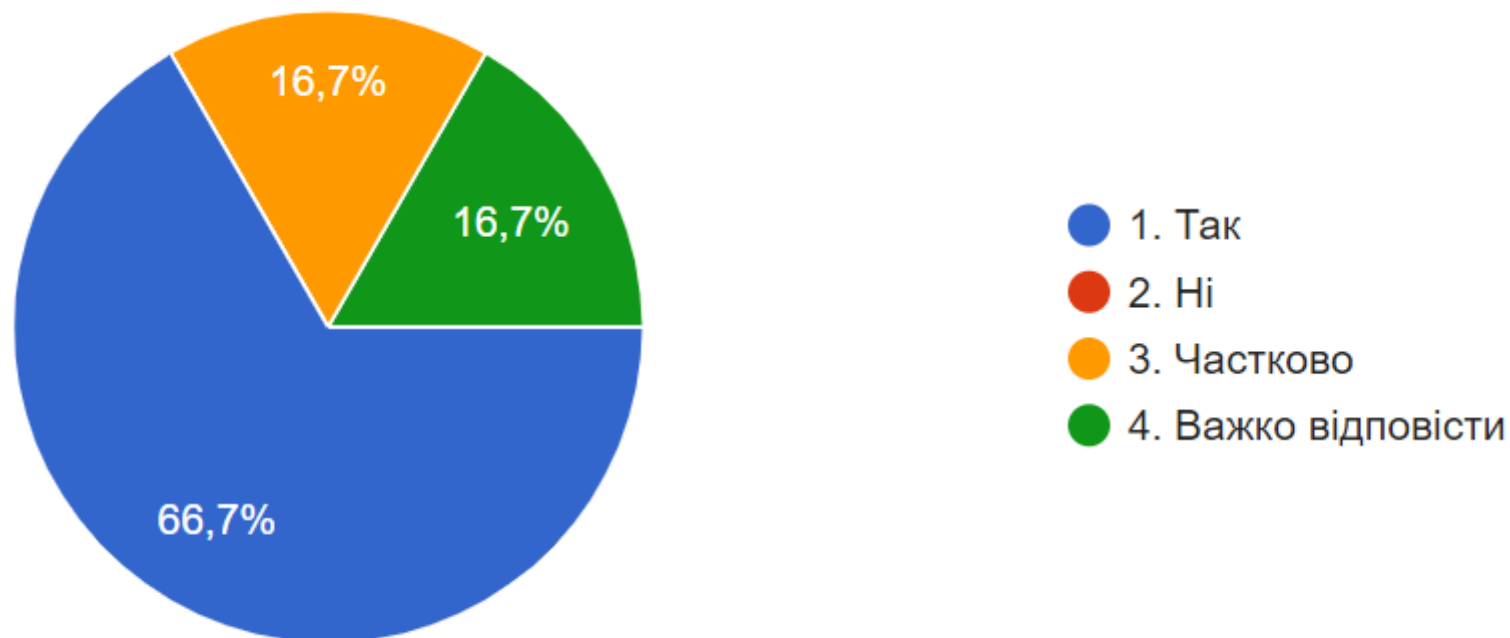

Здобувачі першого рівня ВО

Здобувачі другого рівня ВО

- 1. Так
- 2. Ні
- 3. Частково
- 4. Важко відповісти

Здобувачі третього рівня ВО

Відповіді здобувачів свідчать про те, що переважна більшість здобувачів другого рівня вищої освіти та більше половини здобувачів першого та третього рівнів вищої освіти вважають доречним організацію в ДДМА заходів, присвячених роз'яснюванню необхідності та доцільності дотримання принципів академічної доброчесності для здобувачів вищої освіти (семінари, тренінги), які потрібні окрім наявного курсу в Moodle, а їх систематичне проведення матиме характер додаткових. Таким чином, здобувачі зацікавлені і мають потребу в розширенні знань щодо різних провів принципів академічної доброчесності, що потребує планування подібних заходів протягом поточного і майбутнього навчального року.

Ваші побажання та пропозиції щодо підвищення рівня академічної доброчесності в ДДМА

З метою реагування на проблемні зони щодо дотримання принципів академічної доброчесності серед академічної спільноти в Донбаській державній машинобудівній академії врахування пропозицій здобувачів було додано питання «відкритого» типу «Ваші побажання та пропозиції щодо підвищення рівня академічної доброчесності в ДДМА», що дозволило отримати зворотний зв'язок від здобувачів в якості наступних рекомендацій та побажань щодо вдосконалення характеру і форм заходів з популяризації академічної доброчесності:

- заохочувати здобувачів до творчої діяльності;
- влаштовувати семінари/тренінги про те, як шукати, як переосмислювати інформацію, як коректно оформлювати перелік літературних джерел;
- збільшити кількість заходів з роз'яснення принципів академічної доброчесності;
- посилити контроль плагіату;
- створити механізми звітування про порушення академічної чесності;
- розглянути можливість введення різноманітних завдань та форматів оцінювання, щоб зменшити стимули до копіювання;
- підвищувати інтерес студентів до саморозвитку;
- наводити приклади академічної доброчесності та недоброчесності.

Узагальнені висновки за результатами опитування здобувачів

Здобувачі і викладачі ДДМА ознайомлені з затвердженими в ДДМА нормами і правилами академічної доброчесності. Найчастіше зі здобувачами в рамках освітнього процесу обговорюються аспекти щодо запобігання академічного плагіату.

Необхідним є посилення механізмів поширення інформації серед здобувачів щодо інших порушень академічної доброчесності: списування, надавання неправдивої інформації, корупція, порушення етики та інші. Заходами з реалізації цього напряму можуть бути проведення семінарів, бесід зі студентами, популяризація курсу «Академічна доброчесність» для здобувачів всіх рівнів вищої освіти всіх курсів в рамках діючих освітніх програм.

Оскільки для здобувачів планування свого часу для навчання може викликати труднощі та власне навчальне навантаження вони оцінюють як скоріше надмірне, в той час як викладачі вважають його помірним, необхідним є впровадження додаткових заходів щодо розвитку у студентів компетентностей самоорганізації, самодисципліни, планування часу з огляду на популяризацію принципів академічної доброчесності.

У подальшому необхідно провести аналіз забезпечення академічної доброчесності та якості за окремими освітніми програмами, що реалізуються в ДДМА, провести моніторинг після впровадження змін.